

**“Looduslike ehitusmaterjalide kasutamise riikliku arengukava
2010-2020” juhtgrupi koosolek**

Protokoll nr 2

Tallinn, 15.10.2009

Toimumise koht: Keskkonnaministeerium, Narva mnt 7a, 601

Koosoleku algus: 13:00

Koosoleku lõpp: 15:40

Koosolekut juhatas: Rein Raudsep Keskkonnaministeeriumi keskkonnakorralduse ja- tehnoloogia osakonna juhataja, protokollijad: Janne Tamm, maapõue büroo peaspetsialist ja Ave-Õnne Õnnis, maapõue büroo spetsialist

Osavõtjad: Rein Raudsep, Maila Kuusik, Aivar Pajupuu, Reet Roosalu, Margus Sarmet, Maris Saarsalu, Tiit Sillaots, Talvi Sarv, Veljo Haube, Timo-Mati Pall, Janne Tamm

Puudusid: Jüri Truusa, Toivo Tõnson, Ööle Janson, Annemari Vene

Külaline: Madis Metsur (AS Maves), Ave-Õnne Õnnis (maapõue büroo).

Rein Raudsep avab koosoleku ja tutvustab päevakorda.

Päevakord:

- 1. Ehitusmaavarade arengukava eelnõu tööversiooni tutvustus** (Janne Tamm)
- 2. Ehitusmaavarade arengukava keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande eelnõu tutvustamine** (Madis Metsur, AS Maves).

1. Ehitusmaavarade arengukava eelnõu tööversiooni tutvustus (Janne Tamm)

Janne Tamm annab ülevaate Ehitusmaavarade arengukava eelnõust: riigi huvi määratlemine, andmed ehitusmaavarade kaevandamisest (keskkonnasäästlik kaevandamine ja kaevandatud alade korrastamine), arengukava strateegilised eesmärgid ja meetmed ning tegevused, alternatiivsed ehitusmaterjalid, ehitusmaavarade varustuskindlus ja prognoosi koostamine. Kui üleriigilise tähtsusega ehitusmaavara maardlas on välja antud järjestikku mitu kaevandamisluba, siis võib tekkida probleeme maardlas pidevalt kasvava mäeeraldiste alaga ning tulevase korrastamise kohta tervikliku lahenduse leidmisega. Sel juhul on otstarbekas kaaluda maardla territooriumile teemaplaneeringu algatamist, mis käsitleks nii maardla edasist kasutuselevõttu kui ka korrastamist. Ehitusmaavarade arengukava eelnõu kokkuvõttes on kirjas, et aastast kaevandamismäär ei kehtestata, sest selline otsus ei lahendaks ehitusmaavarade jätkusuutlikkuse küsimust. Kaevandatud ehitusmaavaradest kasutatakse ligikaudu 92% Eestis ja kaevandamismahu piirmäärad pidurdaksid ehitustegevust, sh ka riigi huviga seotud objektide ehitamist. Selleks, et tagada ehitusmaavarade säästlik ja jätkusuutlik tarbimine, on eelkõige vajalik tähelepanu pöörata kaevandamise asukoha valikule, kaevandamistehnoloogiale ning kaevandatud ala korrastamisele.

Rein Raudsep teeb ettepaneku esitada kohe küsimused arengukava eelnõu kohta.

Maila Kuusik küsib, mida reguleeritakse teemaplaneeringuga?

Janne Tamm vastab, et teemaplaneeringuga reguleeritakse nii kaevandamistegevust kui ka korrastamist.

Maila Kuusik teeb ettepaneku lisada arengukava eelnõusse koolitusteema mäeeraldiste korrastamisest ning edasistest kasutusplaanidest, mis on suunatud eelkõige kohalikele omavalitsustele (edaspidi *KOV*).

Jätkub arvamuste vahetus sellest, kes peaks planeeringu algatama, tegema, rahastama ja kehtestama.

Janne Tamm selgitab, et maardlate nimistu on ka informatiivne andmebaas, mitte ainult kaevandamiseks ettenähtud varu andmebaas ja kõigi maardlate kohta ei ole praegu võimalik öelda,

millal ja kus täpselt kaevandama hakatakse. Vajadusel peab olema uuritud varu teada. Pealegi ehitusmaavarade maardlad võtavad enda alla ainult 0,8% ja mäeeraldised 0,1% Eesti pindalast.

Talvi Sarv tutvustab kaalutletud otsuste tegemise võimalusi maardlatele ehitamisel.

Lepitakse kokku kohtumine Maila Kuusikuga, et arutada planeeringutega seotud küsimusi.

Aivar Pajupuu küsib, kas muudetakse kaevandamisõiguse tasu jaotamist riigi ja KOVide vahel? Miks ei võiks KOV saada 100% kaevandamisõiguse tasust?

Rein Raudsep vastab, et kohaliku tähtsusega maardlas kaevandamisel läheb kaevandamisõiguse tasu 100% KOVile.

Aivar Pajupuu küsib, kuidas võtta riigile kuuluvat maavaravaru arvele, kui KOV väidab, et üldplaneering ei näe ette võtta arvele riigile kuuluvat maavara? Eraomanik tahtis uurida oma maa all riigile kuuluvat maavara, kuid vald ei andnud luba.

Rein Raudsep vastab, et geoloogilist uuringut tehakse maavara kaevandamise eesmärgil, kuid uuring ei tähenda automaatselt seda, et edaspidi lubataks kaevandamist.

Maila Kuusik ei usu, et üldplaneeringus on kirjas, et ei või teostada uuringuid.

Janne Tamm teeb Pajupuule ettepaneku saata eespool kerkinud küsimus kirjalikult arengukava koostajatele.

Veljo Haube juhib tähelepanu arengukavas toodud väitele, et karjäär ei tohiks laieneda kõrvalolevatele aladele enne, kui mäeeraldisest on varu kaevandatud, ja teatab, et veealuse kaevandamise korral on seda nõuet raske järgida.

Janne Tamm selgitab, et see punkt arengukavas on mõeldud juhuks, kui kaevandamisloaga antud varu ei taheta mingil põhjusel lõpuni kaevandada, vaid taotletakse kõrval olevat uut ala mäeeraldisel laienduseks. Arengukavas tuleb eelnimetatud olukord paremini lahti kirjutada.

Margus Sarmet teeb ettepaneku maardlate peale ehitamisel mitte kasutada ajutise ehitise mõistet, kuna selle kehtivusaeg on praegu ainult kuni 5 aastat. Pole välistatud vajadus muuta ajutise ehitise kehtivusaega ehitusseaduses. Sarmet küsib, kas alternatiivsetes ehitusmaterjalides toodud kasutusprotsent on igal aastal juurde tekkivast materjali hulgast või kogumahust? Kas vanad aherainemäed jäävad alles?

Janne Tamm vastab, et see on kasutusprotsent aastas tekkivast alternatiivsete ehitusmaterjalide mahust.

Rein Raudsep vastab, et enamik aherainemägesid on erastatud. Riigile kuulub ainult Kukruse mägi.

Margus Sarmet küsib, kas KMH tehakse kaevandamisloa taotlemisel ainult kaevandamistegevuse hindamiseks? Kas korrastamise tulemust ei hinnata?

Rein Raudsep vastab, et KMH on loapõhine: kui taotletakse kaevandamisluba, siis hinnatakse kaevandamise mõju.

Margus Sarmet teeb ettepaneku näidata KMH aruandes ka pärast kaevandamist toimuva korrastamise tulemusi.

Maila Kuusik küsib, kuidas hinnatakse kumulatiivset mõju karjääride avamisel?

Janne Tamm vastab, et keskkonnamõju hindamine toimub KMH seaduse järgi objektipõhiselt, seejuures arvestades ka kumulatiivset keskkonnamõju.

Madis Metsur: KMH tehakse keskkonnamõju põhjal taotletavale tegevusele. Asukoha valik on enne tehtud. KMH põhjal ei muudeta üldjuhul asukohta valikut. Kaevandada saab maardlate nimistus arvel olevat aktiivset tarbevaru.

Janne Tamm selgitab, et aktiivne maavaravaru ei tähenda automaatset kaevandamist. Vaja on maaomaniku luba ja vajadusel KMH läbiviimist.

2. Ehitusmaavarade arengukava keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande eelnõu tutvustamine (Madis Metsur)

Madis Metsur annab ülevaate Ehitusmaavarade arengukava vajadusest, KSH protsessist, KSH aruande sisukorrast, eesmärgist, objektist ja selle hindamise ulatusest, KSH metoodikast, arengukava seostest strateegiliste planeerimisdokumentidega ja arengukava alternatiividest. Samuti selgitab Metsur ehitusmaavarade kaevandamisega kaasnevat keskkonnamõju ja taastumatute loodusvarade kasutust. Tähelepanu tuleb pöörata kohalike inimeste heaolule ja tervisele, samuti kultuuripärandile. Metsur teeb võimaliku keskkonnamõju kohta kokkuvõtte, annab ülevaate keskkonnamõju indikaatoritest, olulise negatiivse keskkonnamõju välistamiseks ja leevendamiseks kavandatud meetmetest, alternatiivide analüüsist, avalikustamisest ja kaasamisest.

Janne Tamm avaldab arvamust, et KSH aruandes ei tehta vahet mäeeraldistes olevate korrastamata alade ja kaevandamisega rikutud ning mahajäetud alade vahel. Mäeeraldistes on nõutud kaevandamisloa kehtivuse ajal ka korrastamine.

Rein Raudsep ütleb, et varem polnud maapõueseaduses sätet, mis nõuab korrastamist esimesel tehnoloogilisel võimalusel. Nüüd on säte olemas, kuid vajab lahtikirjutamist.

Veljo Haube küsib, kuidas läheb nn siit-sealt kaevandamine ja tervikute vahele jätmise kokku säästva kaevandamise printsiibiga?

Madis Metsur selgitab, et kuidagi tuleb suuri kaevandamisalasid piirata, et ei tekiks näiteks Harku maardla efekti.

Maila Kuusik soovib selliste olukordade vältimiseks teha pilootprojekt, mille abil pärast kaevandamist edasi minna.

Rein Raudsep lisab, et selle projekti jaoks saaks taotleda raha ka KIKist ja küsib, kas kõik on nõus sellega, et 3. novembril teha KSH aruande eelnõu avalik arutelu?

Ettepanekule korraldada KSH aruande eelnõu avalik arutelu 3. novembril keegi vastu ei olnud. (Märkus: hiljem selgub, et avalik arutelu toimub 16. novembril).

Rein Raudsep lõpetab koosoleku, tänades kõiki koosolekust osavõtjaid.

Juhataja Rein Raudsep

Protokollija Ave-Õnne Õnnis

Protokollija Janne Tamm